

OPH-3855-2024 /perusopetus

Lausuntopyyntö perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista

Lukua 4 koskevat huomiot

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä, että tavoitteena on luoda kouluihin inklusiivinen toimintakulttuuri
- on kuitenkin muistettava, että inklusiiviseen toimintakulttuuriin kuuluvat vahvasti myös joustavat ryhmittelyt, pienryhmät ja erityisluokat, mutta peruskoulun tulee pyrkiä kohti esteetöntä ajattelu- ja toimintatapaa
- oppimisen tuen lisäksi on syytä kiinnittää huomiota myös koulunkäynnin tukeen: kouluun kiinnittymättömät oppilaat tarvitsevat joustavia ja heille räätälöityjä tukitoimia sekä koulun aikuisten yhteistyötä moniammatillista tukea unohtamatta
- lisäys oppimisympäristöllä oppilaita tukevana toimintana on hyvä
- työtapojen vaihtelu ja opetuksen eriyttäminen tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista ja on osa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä
- tarvitaan kansallisen tason ohjausta sekä koulutusta toimintakulttuurien muutoksen tueksi ja mahdollistamiseksi jo keväällä 2025

Luvun 5.4 alalukuja koskevat huomiot

Turun perusopetus:

- 5.4.1. TOI-opetus on hyvin avattu, mutta vessakäynnit voisi lisätä osana arjen taitojen harjoittelua

Lukua 5.4.7. koskevat huomiot

Turun perusopetus:

- oppilaan tilapäinen vapauttaminen oppimäärästä sekä näissä tilanteissa tapahtuva arviointi vaatii täsmennyksiä sekä kirjaamista selkeämmin yhden otsikon alle

Lukua 5.6 koskevat huomiot

Turun perusopetus:

- tavoitekokonaisuuksittain opiskelevien oppilaiden suunnitelmaan toivomme laadittavan valtakunnallinen mallilomake

Lukua 6. koskevat huomiot

Turun perusopetus:

- oppilaille, joilla ei ole numeroarviointia tai on rajattu oppimäärä, olisi oltava sanallisen arvioinnin valtakunnallinen asteikko, jotta arviointi olisi yhdenvertaista kunnasta riippumatta

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä inklusiivisten periaatteiden korostamista sekä rehtoreiden vastuuta tukitoimien kirjaamisessa sekä suunnitelmallisessa toteuttamisessa
- toivotaan tarkennusta siihen, kuinka usein tuen rakenteita ja vaikuttavuutta tulee arvioida
- arvioinnin suorittamiseen olisi toivottavaa saada kansallisesti yhteneviä käytänteitä
- tulee huomioida, että keväällä 2025 tarvitaan vahvaa kansallista tukea opetuksen järjestäjille sekä rehtoreille, jotta heillä on mahdollisuus onnistua uudistuksen läpiviemisessä

7.1 Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä, että ensisijaisesti oppilaan tuki toteutetaan omassa opetusryhmässä joustavin järjestelyin
- pitää hyvänä, että opiskeluhoillon ensisijaisena tehtävänä nähdään ennaltaehkäisevä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllinen opiskeluhoito
- ehdotamme kansallista määrittelyä siihen, miten sanallinen arviointi tehdään oppimäärää rajattaessa
- ehdotamme, että tuen tarkistus kuuluu tehdä aina jokaisessa nivelvaiheessa

7.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja johtaminen

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä koulun toimintakulttuurin muutosta kohti kaikkien oppilaiden osallisuutta ja inklusiivisia toimintamalleja

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä, että ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat suunniteltuja koko lukuvuodeksi osana koulun perustoimintaa ja ne on kirjattu koulujen toimintasuunnitelmiin
- yleinen ja opetuskielen tukiopetus tulee määrittellä tarkemmin, kuka sitä voi antaa ja miten se kirjataan tukitoimena
- tekstissä tulee korostaa lukujärjestyksen palkittamista niin, että tukiopetusta on mahdollista antaa koulupäivien enimmäispituuksien rajoissa
- onko tarpeen määrittellä erityisopettajan antama tuen yhteydessä pienryhmien ryhmäkoot, kun kyseessä on joustavat opetusjärjestelyt

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

Turun perusopetus:

- toivoo tarkempaa prosessin määrittelyä

7.4.1

Turun perusopetus:

- pitää hyvänä säännöllisen tuen määrittelyä lukukauden tai lukuvuoden kestäväksi tukimuodoksi
- tuo esiin huolen, joka liittyy käytöksellään reagoivien lasten tarvitsemien tukitoimien ja muotojen puutumiseen perustetekstistä

- pyytää täsmentämään, millaisin perustein oppilaalle voidaan oppilaskohtaisena tukena tehdä päätös opiskelusta ryhmässä, jossa on enintään kymmenen oppilasta, jos se on oppilaan edun mukaista
- pitää hyvänä moniammatillisen yhteistyön laajentamista koskien myös muita toimijoita kuin opiskeluhuollon henkilöstöä
- ”opinnot eivät etene” ja ”ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömät” vaativat tarkennuksia

7.4.2.

Turun perusopetus:

- pitää tärkeänä, että oppilaskohtaisia tukitoimia arvioidaan vuosittain
- pyytää tarkentamaan, miten pitkälle oppilaan aiemmin saama tuki näkyy asiakirjoissa
- ehdotamme uuden suunnitelman laatimista vuosittain
- pidämme tärkeänä myös opettajien oikeusturvan kannalta suunnitelman lukitsemista, jotta kirjaukset säilyvät esitysmuodossa

7.4.3.

Turun perusopetus:

- pyytää tarkennusta, mihin päätös perustuu, jos dokumentti elää ja muuttuu koko ajan
- tehdäänkö koulupaikasta erillinen päätös
- kun opettajat tekevät suunnitelman oppilaalle haettavasta oppilaskohtaisesta tuesta, suunnitelmassa kuuluisi esittää, että oppilaalle haetaan tukeen muutosta, jotta päätöksentekijä voi tehdä myös kielteisen päätöksen

7.4.3.1.

Turun perusopetus:

- pyytää tarkentamaan määrittelyä, miten tämä eroaa ryhmäkohtaisena tukena toteutuvasta erityisopettajan antamasta opetuksesta esim. osana joustavia ryhmittelyitä eli ryhmäkohtaisia tukimuotoja

7.4.3.2. ja 3.

Turun perusopetus:

- pyytää tarkennusta oppimäärän sisällöstä ja tavoitteista poikkeamiseen liittyvään osioon, sillä nykymuodossa oppilaan tulisi saada muitakin oppilaskohtaisia tukitoimia kuin erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta ennen kuin oppimäärästä poikkeamista voidaan tehdä; mitä nämä tukimuodot ovat
- kannattaa tekstiä ”Osa opetuksesta voidaan toteuttaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti yhteistyössä niin, että oppilaan osallistuminen muiden opetusryhmien opetukseen on mahdollista.” On tärkeää, että erityisluokan oppilaat voivat myös käytännössä integroitua yleisopetuksen ryhmiin, mutta nyt esityksessä oleva viiden oppilaan raja yhtä opettajaa kohtaan tekee tämän käytännössä mahdottomaksi; voisiko ohjaajan tuki tulla tässä kysymykseen

7.4.3.4.

Turun perusopetus:

- pyytää tarkentamaan, onko puhevammaisen oppilaan oikeutta tulkkaukseen tarkoitus vahvistaa nykyisellä perustetekstillä
- pyytää tarkentamaan, miten puhevammaisen oikeus puhevammaisen tulkkaukseen tulee esittää ja mihin päätös perustetaan päätöstä tehtäessä

7.4.3.5.

Turun perusopetus:

- on tarpeen tarkentaa käsitteitä: ryhmäkohtainen koulunkäyntiavustaja, avustajapalveluiden järjestäminen henkilökohtaisesti ja luokkakohtainen avustajapalvelu
- oppilaskohtaisten avustajapalveluiden hakeminen sekä mihin päätös perustetaan, tulisi kirjata perustetekstiin

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Turun perusopetus:

- haluaa tarkentaa, että tuen tarpeen uudelleen arviointi mieluummin kuin päivittäminen
- kaipaa tarkennusta, onko tarkoitus vapauttaa tilapäisesti yksittäisestä oppitunnista viikoittain vai koko oppiaineen kaikista tunneista ja miten tämä vapautettu oppiaine arvioidaan
- miten suhtaudutaan perusopetuksen loppupuolella maahan muuttaneiden oppilaiden oppiaineista vapauttamiseen kuten esim. ruotsin kielen vapautus

7.6 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Turun perusopetus:

- kaipaa tarkennusta kirjalliseen päätökseen 20h§ säädetyissä tilapäisistä vapauttamisista

7.7 Opetusryhmien muodostaminen

Turun perusopetus:

- opetusryhmien muodostaminen: oppilaan tarpeen mukaan paikka erityisluokalle
- pyydämme avaamaan ohjauksellisen tuen osuutta opetusryhmien muodostamisen näkökulmasta, sillä ohjauksellisella tuella voidaan yksittäisen oppilaan osallisuutta vahvistaa merkittävästi
- pyydämme tarkentamaan osiota, jossa ryhmän kokoa määritellään oppilaiden tukimuotojen perusteella, jotta perusteksti ei olisi monitulkintainen
  - ➔ Mitä tarkoitetaan *”ryhmän koko määräytyy eniten tukea saavien oppilaiden mukaan”*
- inklusiivisen toimintakulttuurin kannalta oppilaiden osallisuutta moninaisissa opetusryhmissä on vahvistettava; nykyisellä esityksellä erityisluokkien oppilaiden mahdollisuuksia osallistua ja integroitua yleisopetuksen ryhmiin rajataan huomattavasti

7.8 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

7.9 Tuen jatkumo nivelvaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Turun perusopetus:

- tarvitaan tarkennusta siihen, mitä säädöksiä tiedonsiirrossa tulee noudattaa

7.10 Paikallisesti päätettävät asiat

Turun perusopetus:

- oppilaan, joiden oppimäärien tai opetussuunnitelman tavoitteiden osalta poiketaan, arviointi tulee suorittaa kansallisesti yhtenevän arviointiasteikon mukaisesti, jotta oppilaiden yhdenvertaisuus toteutuu
- oppilaiden yhdenvertaisuuden lisäämiseksi on todettava, että paikallisesti päätettäväksi jää nyky muodossa liikaa asioita päätettäväksi, jonka seurauksena toimintamallit ja käytänteet tulevat johtamaan oppilaiden eriarvoisuuteen

Muita huomioita perusopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta

Turun perusopetus:

- Opetussuunnitelman perusteiden tulee kaikin keinoin vahvistaa inklusiivisten toimintamallien mahdollistamista. Nykytilanteessa tulee integrointia tukevia keinoja vahvistaa ja huolehtia, että opetusryhmän muodostamiseen liittyvien kirjausten kautta mahdollisuuksia ei heikennetä.
- Ohjauksellisen tuen roolia tulee edelleen lisätä perustetekstiin niiden oppilaiden kohdalla, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.
- Oppimäärästä poikkeamisen arviointiin tarvitaan kansallisesti määritelty arviointiasteikko, jota voidaan paikallisesti täydentää erillisellä liitteellä annettavalla täydentävällä lausetasoisella arvioinnilla.

Tiivistelmä lausunnon keskeisestä sisällöstä.

Turun perusopetus:

Opetussuunnitelman perusteissa inklusiivisen toimintakulttuurin ja osallisuuden edistäminen on hyvä asia. Integrointia tukevia keinoja tulee vahvistaa entisestään ja huolehtia, että opetusryhmän muodostamiseen liittyvien kirjausten kautta näitä mahdollisuuksia ei heikennetä.

Toivomme valtakunnallista ohjausta ja käsitteiden tarkempaa määrittelyä takaamaan oppilaiden tasavertaisen kohtelun asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Keväällä 2025 tarvitaan vahvaa kansallista tukea opetuksen järjestäjille sekä rehtoreille, jotta heillä on mahdollisuus onnistua Opetussuunnitelman uudistuksen läpiviemisessä.

Marika Rae

Turun kaupunki Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus,
Perusopetus